

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Табацкова Г.В.

**кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет**

Економічна самостійність органів місцевого самоврядування залежить від наявності місцевих бюджетів, які здатні активізувати господарську діяльність, сприяти розвитку місцевої інфраструктури на підвідомчій території, зміцненню економічного потенціалу регіону, накопиченню та використанню резервів фінансових ресурсів. Зрештою, все це значно розширює можливості органів місцевого самоврядування щодо підвищення рівня добробуту населення. В рамках Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні було прийнято Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад.

У процесі децентралізації об'єднані громади здобули фінансові, матеріально-технічні та інші ресурси, а також повноваження, що є дуже важливим та потужним інструментарієм, який може забезпечити можливості для повноцінного місцевого розвитку. Головна стратегічна мета реформи пов'язана зі створенням комфортного та безпечного середовища для життя людини в Україні. Також мета пов'язана зі створенням умов для динамічного розвитку регіону та надання якісних та доступних публічних послуг громадянам.

Відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні до основних завдань, що повинні підвищити ефективність органів місцевого самоврядування, належить й більш чіткий розподіл повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади різних рівнів, що спрямовано на загальне покращення забезпечення суспільних благ та послуг.

Крім видатків на здійснення самоврядних повноважень, громади отримують фінансування й видатки, які делегуються державою, а саме: видатки на утримання закладів бюджетної сфери (освіти, культури, охорони здоров'я,

фізичної культури та спорту, соціального захисту та соціального забезпечення). Джерелом фінансування видатків є як доходи, так і міжбюджетні трансферти з державного бюджету.

Крім зростання власних фінансових можливостей, у результаті децентралізації територіальні громади мають й інші інструменти забезпечення економічного розвитку, це стосується запровадження зовнішніх запозичень, визначення самостійно установ з обслуговування коштів місцевих бюджетів розвитку та власних надходжень бюджетних установ.

Перед органами місцевого самоврядування завжди стоїть проблема вибору: з одного боку, це потреба збільшення їхньої дохідної бази, яка зумовлює застосування більш високих цін та тарифів, а з іншого – необхідність здійснення соціального захисту.

В Україні відбувається зростання частки доходів у місцевих бюджетах завдяки платежам за послуги, які надходять від комунального сектору економіки. Проте органи місцевого самоврядування України, які безпосередньо отримують до місцевих бюджетів такі доходи, в реальності позбавлені будь-яких повноважень щодо формування цінової та тарифної політики комунальних послуг.

Існують й інші проблеми внутрішнього характеру, які уповільнюють зростання фінансових ресурсів місцевого управління. це такі проблеми як: недостатньо ефективного застосування методів фінансового менеджменту на локальному рівні, помилкове уявлення про основи публічних фінансів, які ототожнюють з державними фінансами, неможливість визначення практичних заходів щодо реалізації політики фіскальної децентралізації тощо. Варто зазначити, що органи місцевого самоврядування найчастіше не мають чіткого розуміння пріоритетів їх діяльності та ролі в суспільстві та громаді, що спричиняється нерозвиненістю інститутів політичних партій, лобізму, які насправді тільки заважають органам місцевого самоврядування ефективно виконувати свої функції в контексті демократичних цінностей.

Під час реалізації бюджетної політики на місцевому рівні повинні здійснюватись такі кроки в напрямі проведення реформи місцевого самоврядування, як децентралізація управління бюджетними коштами та підвищення рівня самостійності органів місцевого самоврядування з метою виконання наступних завдань:

1) запровадження європейських стандартів місцевого самоврядування для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць шляхом досягнення оптимального рівня розподілу ресурсу між державним та місцевими бюджетами;

2) посилення фіскального потенціалу територій шляхом:

- удосконалення планування показників бюджету; прогнозування на середньострокову перспективу;

- підвищення прозорості та ефективності витрачання бюджетних коштів на основі оновлення системи державного управління регіональним розвитком з адаптацією до стандартів реалізації регіональної політики в європейських країнах.

Список використаних джерел

1. Стефанюк І.Б. Удосконалення механізму фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування: Фінанси України, 2013. № 2. С. 71-82.

2. Чугунов О.І. Формування бюджетів місцевого самоврядування у системі суспільного розвитку територіальних громад: Економічний вісник університету, 2018. Вип. 38. С. 153-161.

3. Principles of Public Participation in Fiscal Policy // Global Initiative and Fiscal Transparency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fiscaltransparency.net/public-participation-principles-and-guide/>